

Samen, kanker ontmaskeren

«Kanker sluipt gemaskerd rond!
Laten we samen kanker
ontmaskeren»

PERSBERICHT #3

Huidkanker treft tegenwoordig 1 op de 5 mensen¹. Terwijl dit meestal vermijdbaar is.

Begin mei denkt iedereen aan de volgende vakantie en de deugddoende zon... tenminste als er met mate van wordt genoten. Hoewel niemand zich onbewust is van de gevaren van UV-blootstelling of het bestaan van huidkankers, blijven hun aantallen elk jaar groeien. Het aantal gevallen is meer dan verdrievoudigd in de afgelopen 10 jaar^{1,2} en ondanks de talloze bewustmakingscampagnes, is huidkanker verantwoordelijk voor meer dan 450 sterfgevallen per jaar in België¹... om nog maar te zwijgen over alle niet-geregistreerde gevallen.

Men weet vandaag dat één op de vijf mensen tijdens hun leven huidkanker zal krijgen¹. Een melanoom in 1 op de 751 gevallen, maar ook andere vormen van kanker zoals het Merkelcelcarcinoom (MCC). Dit carcinoom is minder bekend en zeldzamer, en komt 30 keer minder vaak voor dan het melanoom⁸. Het is echter erg agressief. Het vormt de tweede belangrijkste doodsoorzaak van huidkanker in de wereld⁸. **Onderschat huidkanker niet langer.**

«Kanker sluipt gemaskerd rond! Laten we samen kanker ontmaskeren»

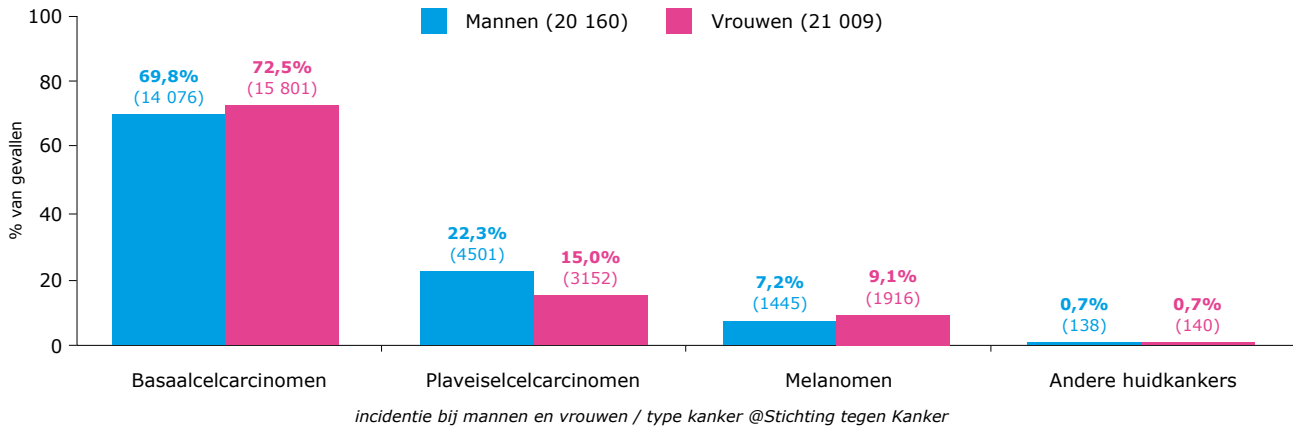
IN BELGIË ALLEEN AL, MEER DAN 40.000 NIEUWE GEVALLEN PER JAAR²

Al meer dan 20 jaar sensibiliseert de Euromelanoma-campagne het publiek in heel Europa (33 landen) in de hoop «blootstelling aan de zon» te veranderen, het misbruik van zonnebanken te verminderen en screening te bevorderen, allemaal met hetzelfde doel: de cijfers van huidkanker doen dalen. Maar toch verschijnen elk jaar meer dan 40.000 nieuwe gevallen van huidkanker in België³. Natuurlijk kunnen de meeste van hen worden genezen als ze vroeg worden opgespoord. Maar dit zijn vermijdbare kankers!

De inspanningen op het gebied van **opleiding, informatie en verantwoordelijkheid** moeten dus worden voortgezet. Aan de ene kant om regelmatig **zelfonderzoek van de huid** aan te moedigen (eenmaal per maand)³ om de kleinste veranderingen te helpen opsporen en aan de andere kant om het grote publiek te overtuigen dat het nuttig is om zich **één keer per jaar door een dermatoloog**⁴ te laten onderzoeken om de evolutie van vlekken of moedervlekken die verdacht worden geacht, op te volgen.

In tegenstelling tot andere kankers **is huidkanker zichtbaar**. Jammer om het dus niet op te merken! Vooral omdat zelfs een genezen huidkanker sporen, littekens, letsels achterlaat en ... ook kan verminken!

Incidentie van huidkanker bij beide geslachten (2017)⁵

ER ZIJN VERSCHILLENDE SOORTEN HUIDKANKER

Kankers die zich ontwikkelen op het niveau van de opperhuid ook wel niet-melanoomkankers genoemd. Dit zijn de meest voorkomende (90% van de huidkankers). Er zijn twee soorten:

Basaalcelcarcinomen

zijn + frequent en - agressief. Ze ontwikkelen zich alleen lokaal op het niveau van keratinocyten (in de diepe laag van de opperhuid). Hun juiste behandeling resulteert in +/- 100% genezing. Ze ontwikkelen zich > 40 jaar. Hun diagnose wordt vaak gesteld rond de leeftijd van 60.

Plaveiselcelcarcinomen

ontwikkelen zich uit cellen in de middelste laag van de opperhuid uit reeds bestaande huidletsels. Ze kunnen andere delen van het lichaam binnendringen (uitzaaiingen). Hun juiste behandeling resulteert in +/- 90% genezing. Hun diagnose wordt vaak vastgesteld na de leeftijd van 70.

.....

Kankers die zich ontwikkelen in gepigmenteerde cellen van de opperhuid (melanocyten: cellen die melanine aanmaken) :

Melanomen

de meest frequente en gevaarlijkste. Ze kunnen snel andere organen binnendringen (uitzaaiingen). Vroege diagnose en behandeling verhogen de kans op herstel.

.....

Kankers die zich ontwikkelen op het niveau van Merkelcellen in de opperhuid en haarzakjes:

Merkelcelcarcinomen of MCC:

zeldzamere maar zeer agressieve vormen. Zij beïnvloeden bejaarden mensen met een blekere huid en ontwikkelen zich bij voorkeur zones die blootgesteld zijn aan de zon.

WAT TE DOEN BIJ VERDACHT LETSEL? ⁶

Negeer het letsel niet, het zal niet spontaan verdwijnen.

Denk niet «het is geen prioriteit om er van af te geraken.»

Wacht niet om te zien hoe het zal evolueren.

Wees niet bang om naar een arts of dermatoloog te gaan.

Denk nooit «het is niets ernstigs».

Euromelanoma⁷ campagne opgericht in 1999 in België op initiatief van Dr. Thomas Maselis en een groep dermatologen. Het bereikt vandaag 33 Europese landen tegelijk. De Belgische staf van de Task Force wordt al 10 jaar voorgezeten door professor Véronique del Marmol.

MERKELCEL CARCINOOM: MINDER BEKEND, MAAR VERSCHRIKKELIJK!

Merkelcelcarcinoom (MCC) komt weinig aan bod in de media maar is de op één na meest dodelijke vorm van huidkanker⁸. Het is zeldzamer, maar zeer agressief, en gerelateerd aan blootstelling aan zonlicht... Maar dat is het niet alleen! Deze kanker ontwikkelt zich op het niveau van de Merkelcellen in de bovenste laag van de huid (de opperhuid) en de haarzakjes. Deze cellen worden geassocieerd met het gevoel van aanraking. Ze werden voor het eerst ontdekt in 1875 door de Duitse arts Friederich Sigmund Merkel⁹. MCC verschijnt meestal op zonbelichte delen van het lichaam (nek, benen, armen, gezicht, enz.). Deze kanker is het onderwerp van bijzondere aandacht, omdat het aantal gevallen elk jaar op een zorgwekkende manier toeneemt (een stijging van 8% per jaar)¹⁰. MCC doorloopt verschillende stadia (stadium 0 tot IV) gekenmerkt door de grootte van de tumor en de uitbreiding ervan in het lichaam^{8,17}.

Stadium 0 oppervlakkige tumoren die zich alleen in de opperhuid bevinden

Stadium III tumoren die zich hebben verspreid naar het gebied van de lokale lymfeklieren, maar deze niet overschrijden

Stadium I tot en met II tumoren (zonder lokale lymfeklieren). Stadium I omvat relatief kleine tumoren met een laag risico (diameter <2 mm: 1a; diameter >2 mm: 1b); stadium II duidt op grotere en/of hoger risicotumoren

Stadium IV uitzaaiingen op afstand die andere lymfekliergebieden of verre organen bereiken

EEN VIRALE INFECTIE?

Merkelcelcarcinoom is een nogal atypische vorm van huidkanker. In 80% van de gevallen lijkt het immers te zijn gekoppeld aan een virale infectie¹¹ (een virus van de polyomavirus-familie). Maar niet alle mensen met dit virus ontwikkelen deze vorm van kanker. Men treft het ook in 10% van de gevallen aan bij mensen die al lijden aan een andere vorm van huidkanker (basaalcel- of plaveiselcelcarcinomen).

Sommige risicofactoren¹¹ lijken ook de ontwikkeling van MCC te bevorderen, zoals:

- blootstelling van Merkelcel aan polyomavirus
- langdurige blootstelling aan UV-stralen (zon, zonnebank, puvatherapie)
- een verzwakt immuunsysteem (risico vermenigvuldigd met 15 en hoger sterftecijfer)
- heldere huid
- geslacht: mannen hebben meer last dan vrouwen
- leeftijd: ouder dan 50 jaar¹² (wetende dat de meerderheid van de patiënten ouder is dan 70 jaar)

Blootstelling aan de zon vormt een dubbele bedreiging: het beschadigt de huid en verzwakt het immuunsysteem. Dit vermindert het vermogen om huidkanker en andere ziekten te bestrijden¹²

EEN VERGELIJKING OM BETER TE BEGRIJPEN¹⁶

	Plaveiselcelcarcinomen	Merkelcelcarcinoom	Melanomen
Cellulaire oorsprong	Epitheliale oorsprong	Epitheliale oorsprong	Oorsprong : crista neuralis
Etiologie	UV, HPV	MCV, UV	BRAF, UV, andere
Risicofactoren	<ul style="list-style-type: none"> • Leeftijd > 50 jaar • Afweerstoornis (immuunsuppressie) • Heldere huid 	<ul style="list-style-type: none"> • Leeftijd > 50 jaar • Afweerstoornis (immuunsuppressie) • Heldere huid 	<ul style="list-style-type: none"> • Leeftijd > 20 jaar • Afweerstoornis (immuunsuppressie) • Heldere huid
Groei	Traag	Snel	Traag/snel
Lokale uitzaaiingen	Zeldzaam	Frequent	Frequent
Lymfatische uitzaaiingen	Late	Vroegtijdige	Vroegtijdige

LEGENDE

UV = UltraViolet straling

HPV = Humaan Papillomavirus

MCV = Merkelcelpolyomavirus

BRAF = mutatie gezocht bij bepaalde kankers (B-Raf proto-oncogene)

ONTMASKER HET OM HET ZO SNEL MOGELIJK TE BEHANDELEN

Om te voorkomen dat u iets mist, moet u weten dat de MCC zich in eerste instantie manifesteert in de vorm van een letsel of een kleine knobbel (huidskleur, blauw, roze of paarsrood) onder de huid (een soort cyste) die snel groeit zonder noodzakelijkerwijs ongemak of pijn te veroorzaken. Het komt vooral voor op lichaamsdelen die worden blootgesteld aan de zon (gezicht, hoofd en nek), maar kan zich ook ontwikkelen in de armen en benen en zelfs in de mond (5% van de gevallen)^{9,17}.

Dergelijke tekenen moeten u aansporen om zo snel mogelijk een arts te raadplegen om tests uit te voeren (huidonderzoek, biopsie, CT-scan). Want hoe later het wordt ontdekt, hoe groter de kans dat het zich elders in het lichaam heeft verspreid door uitzaaiingen te ontwikkelen. Behandeling van een kleine kanker gebeurt door een operatie om de hele tumor te verwijderen. En afhankelijk van de gezondheidstoestand van de patiënt en het risico op recidief, kan een operatie worden aangevuld met bestralingstherapie. Wanneer de kanker in een later stadium wordt gediagnosticeerd of al is uitgezaaid naar andere organen (bijv. lever, longen), wordt chemotherapiebehandeling aanbevolen om de tumor te verminderen en uitzaaiingen te elimineren.

KENMERKEN OM HET TE HERKENNEN^{8, 13, 14}

5 LETTERS «ASIOP»

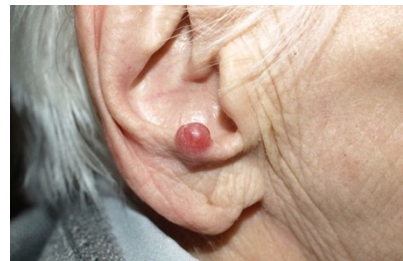
- A** A voor asymptomatisch/niet-gevoelig (88%)
- S** S voor snelle uitbreiding (≤ 3 maanden) (63%)
- I** I voor immuunsuppressie (diep) (8%)
- O** O voor «ouder dan 50 jaar» (90%)
- P** P voor Plaats blootgesteld aan «UV» (81%)

- Metastaseert in een vroeg stadium

± 90% VAN DE MCC'S:

≥ 3 ASIOP-BEVINDINGEN

STEVIGE, RODE TOT PAARSE PAPEL/NODULE (82%)

Vaak bereikte zones¹⁵

- Hoofd en nek (~50%)
- Bovenste ledematen (~16%)
- Onderste ledematen (~30%)
- Romp (~5%)

IMMUNOTHERAPIE, EEN NIEUWE HOOP

Een nieuwe therapeutische aanpak biedt de afgelopen jaren nieuwe perspectieven voor de behandeling van Merkelcelcarcinoom, namelijk **immunotherapie**. Deze behandeling maakt gebruik van zeer gerichte stoffen, zoals monoklonale antilichamen, om de immuunafweer van de patiënt te stimuleren. In het geval van uitgezaaide Merkelcelcarcinoom voorkomt een antilichaam dat zich bindt aan een eiwit op het oppervlak van kankercellen dat kankercellen afweercellen (T-cellen) inactiveren. Hierdoor kan het immuunsysteem Merckelskankercellen doden met behoud van hun natuurlijke afweervermogen. **Dit type behandeling geeft nieuwe hoop aan sommige patiënten.**

EPISODE 3

Ga naar «**Samen kanker ontmaskeren**» om je te helpen praten over huidkanker. U vindt er ook andere tools, zoals:

- Een interview met professor Baurain - Medische Oncologie - Cliniques Universitaires Saint-Luc (Brussel)
- Een infographic over de belangrijkste vormen van huidkanker (soorten - incidentie - risicofactoren - preventie, enz.)

Volgende afspraak in juni

We spreken in juni af voor de vierde aflevering van 'Samen kanker ontmaskeren'. Op het programma: een vorm van kanker van het urinewegstelsel die vrij weinig bekend is bij het grote publiek: blaaskanker. Wij danken u van harte voor uw hulp in om onze ambitieuze strijd tegen kanker.

OVER MERCK

Merck is een toonaangevend wetenschaps- en technologiebedrijf dat zich focust op gezondheidszorg (Healthcare), levenswetenschappen (Life Sciences) en hoogwaardige materialen (Performance Materials). Zo'n 57.000 medewerkers doen elke dag hun uiterste best om het leven van miljoenen mensen positief te beïnvloeden en hun levenskwaliteit te verbeteren. Het bedrijf ontwikkelt onder andere technologieën rond genetische modificatie, doet onderzoek naar nieuwe behandelingen voor de meest complexe aandoeningen en ontwikkelt slimme apparaten. In 2019 heeft Merck in 66 landen een totale opbrengst gegenereerd van 16,2 miljard euro.

Wetenschappelijk onderzoek en duurzaam ondernemerschap spelen een grote rol in de technologische en wetenschappelijke vooruitgang die Merck heeft geboekt en vormen al sinds de oprichting in 1668 de sleutels tot het succes van het bedrijf. De meerderheid van de beursgenoteerde onderneming is nog steeds in het bezit van de familie die het bedrijf heeft opgericht. Merck bezit de wereldwijde rechten op de naam en het merk Merck, met uitzondering van de Verenigde Staten en Canada, waar het bedrijf actief is als EMD Serono (gezondheid), MilliporeSigma (levenswetenschappen) en EMD Performance Materials (hoogwaardige materialen).

Meer informatie over dit persbericht?

Neem contact op met:

Gauthier Beyaert

Purelations

gauthier@purelations.be

+32 498 586 573

Diane Vandenplas

Communication Officer Merck

diane.vandenplas@merckgroup.com

+ 32 477 47 32 46

Bronnen en websites

1. <https://www.kanker.be/kankerpreventie/slimmer-de-zon/gevaren-uv/aantal-huidkankers-neemt-schrikbarend-toe> (JUNE 2019)
2. <https://www.kanker.be/alles-over-kanker/alle-types-kanker/huidkanker-non-melanomen> (NOVEMBER 2020)
3. https://www.belgiandermatology.be/files/Sister-societies/Euromelanoma_Persbericht-campagne-2020_DEF.pdf (MARCH 2021)
4. <https://www.skincancer.org/early-detection/annual-exams> (MARCH 2021)
5. <https://www.kanker.be/alles-over-kanker/alle-types-kanker/huidkanker-melanoom>
6. <https://www.euromelanoma.org/belgique/about-euromelanoma/our-campaigns/campaign-2020>
7. <https://www.belgiandermatology.be/nl/sister-societies/meer-informatie-over-euromelanoma> (MARCH 2021)
8. <https://www.skincancer.org/skin-cancer-information/merkel-cell-carcinoma/> (2021)
9. <https://ecpc.org/merkel-cell-carcinoma/?lang=nl> (MARCH 2021)
10. <https://www.kanker.be/alles-over-kanker/alle-types-kanker/merkelcelcarcinoom> (DECEMBER 2017)
11. <https://ecpc.org/wp-content/uploads/2019/09/ECPC-Merkel-Cell-Carcinoma-Leaflet-French.pdf> (MARCH 2021)
12. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/21422993>
13. Nutan FNU et al. *Cutis* 2014;94:E18-20;
14. Heath M et al. *J Am Acad Dermatol* 2008;58:375-81;
15. Hitchcock CL et al. *Ann Surg* 1988;207:201-20
16. <https://www.revmed.ch/RMS/2013/RMS-380/Carcinome-de-Merkel-r-evolution> (DECEMBER 2017)
17. <https://www.euromelanoma.org/intl/learn-about-skin-cancer/types-de-cancer-de-la-peau/merkel-cell-carcinoma>

